

Sygn. akt I ACa 1156/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lutego 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga (spr.)
Sędziowie:	SA Marek Górecki SA Jacek Nowicki
Protokolant:	st. sekr.sądowy Agnieszka Paulus

po rozpoznaniu w dniu 30 stycznia 2013 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **H. W. (1)**

przeciwko **Skarbowi Państwa - (...)w (...)**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 24 października 2012 r., sygn. akt XII C 2578/09

I. oddala apelację,

II. zasądza od pozwanego na rzecz powódki 2.700 zł tytułem zwrotu

kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

/-/ M. Górecki /-/ M. Mazurkiewicz-Talaga /-/ J. Nowicki

Sygn. akt I ACa 1156/12

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 30 grudnia 2009 r. powódka H. W. (2), reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, domagała się zasądzenia od pozwanego Skarbu Państwa - (...) w (...)kwoty 80.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwanemu odpisu pozwu do dnia zapłaty, w tym kwoty 50.000 zł tytułem odszkodowania związanego z koniecznością poniesienia nakładów akustycznych w budynku mieszkalnym oraz 30.00 zł tytułem odszkodowania za spadek wartości nieruchomości, a nadto zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na pozew pozwany Skarb Państwa - (...) w (...) zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Ostatecznie powódka rozszerzyła żądanie pozwu o kwotę 29.533 zł, domagając się zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz odszkodowania w kwocie 164.138,80 zł w tym 104.605,80 zł tytułem kosztów rewitalizacji akustycznej z ustawowymi odsetkami od dnia 29 lutego 2012 r. do dnia zapłaty oraz 59.533 zł tytułem ubytku wartości nieruchomości wraz z odsetkami od dnia 26 lipca 2012 r.

Wyrokiem z dnia 24 października 2012 r. Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 164.138,80 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 50.000 zł od dnia 2 marca 2012 r. do dnia zapłaty; od kwoty 54.605,80 zł od dnia 24 kwietnia 2012 r. do dnia zapłaty; od kwoty 30.000 zł od dnia 28 lipca 2012 r. do dnia zapłaty; od kwoty 29.533 zł od dnia 11 października 2012 r. do dnia zapłaty. Oddalił powództwo w pozostałym zakresie oraz rozstrzygnął w przedmiocie kosztów procesu.

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Powódka jest właścicielem nieruchomości położonej w (...), na os. (...) przy ul. (...), stanowiącej działkę oznaczoną numerem (...), obręb S.. Dla nieruchomości tej Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą o numerze (...). H. W. (1) nabyła tę działkę od swojej matki w drodze umowy darowizny, w 1987 r.

Powierzchnia powyższej nieruchomości wynosi 1.318 m^(2). Jest ona zabudowana jednorodzinym, półtora kondygnacyjnym domem mieszkalnym w zabudowie wolnostojącej o powierzchni użytkowej ok. 86,7 m⁽²⁾. Na działce znajduje się również wolnostojący budynek gospodarczy, a także urządzony ogród, obiekty małej architektury, liczne nasadzenia drzew i krzewów ozdobnych. Budynek został wybudowany na podstawie pozwolenia na budowę wydanego w dniu 26 czerwca 1987 r. przez Urząd Dzielnicy (...)

Zgodnie z obecnie obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta P. nieruchomość stanowiąca własność H. W. (1) położona jest na terenie oznaczonym symbolem (...)* obejmującym tereny zabudowy niskiej, mieszkaniowej jednorodzinnej oraz usług i drobnej działalności gospodarczej, położone w obszarze ograniczonego użytkowania lotniska docelowo przeznaczonym do przekształcenia i zagospodarowania zgodnie z zasadami zagospodarowania aktualnie obowiązującymi w obszarze ograniczonego użytkowania lotniska.

Nieruchomość powódki znajduje się w bliskim sąsiedztwie lotniska (...) P. - K.. Lotnisko w K. istnieje od drugiej wojny światowej. Od lat sześćdziesiątych jest wykorzystywane jako miejsce startów i lądowań samolotów (...) przy czym dopiero w ostatnich latach nastąpiła intensyfikacja lotów (...). Do końca 2003 r. stacjonowały tam samoloty (...), od 2004 r. stacjonują i latają samoloty I.. Od listopada 2006 r. stacjonują na tym lotnisku, startują i lądują samoloty (...)W ostatnich latach liczba operacji lotniczych ulegała intensyfikacji.

Wojewoda (...) w dniu 17 grudnia 2003 r. wydał rozporządzenie nr (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska (...) P.-K. w P. (Dziennik Urzędowy Województwa (...) nr(...), poz. (...)- dalej Rozporządzenie nr (...)). Rozporządzenie utworzyło obszar ograniczonego użytkowania podzielony na pięć stref oznaczonych literami A-E w zależności od odległości od lotniska K. i w zależności od poziomu hałasu. Nieruchomość powódki znalazła się w strefie E (najbliżej lotniska). Powołane wyżej Rozporządzenie Wojewody weszło w życie 1 stycznia 2004 r. Obszar ograniczonego użytkowania stanowił teren ograniczony linią, na której długotrwały poziom hałasu w porze nocnej jest równy 45dB (granica obszaru ograniczonego użytkowania). Granice strefy E wyznaczała: granica strefy D i granica terenu lotniska. W załączniku nr 3 do rozporządzenia Wojewoda określił ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenów, wymagania techniczne dotyczące budynków oraz sposób korzystania z terenów na obszarze ograniczonego użytkowania. Dla strefy E ograniczył przeznaczenie terenu przez zakaz budowy budynków mieszkalnych, zakaz budowy szpitali, domów opieki i zabudowy związanej ze stałym pobytem dzieci i młodzieży, takich jak internaty, domy

dziecka itp., zakaz tworzenia obszarów A ochrony uzdrowiskowej. Jako wymagania techniczne dotyczące budynków wskazano, iż należy dokonać zmiany funkcji istniejących budynków na nie podlegające ochronie akustycznej.

Pismem z dnia 23 grudnia 2005 r. powódka wezwała (...) w (...) do zapłaty kwoty 98.680 zł, na którą składała się kwota 45.000 zł tytułem odszkodowania za utratę własności rynkowej nieruchomości powódki oraz kwota 53.680 zł z tytułem kosztów niezbędnych do zapewnienia właściwej ochrony akustycznej budynku posadowionego na nieruchomości powódki.

W dniu 31 grudnia 2007 r. Wojewoda (...) wydał rozporządzenie nr(...)zmieniające wcześniejsze rozporządzenie o wprowadzeniu obszaru ograniczonego użytkowania (Dziennik Urzędowy Województwa (...) z 22 stycznia 2008 r. nr 1, poz. 1 - dalej rozporządzenie nr (...)). Zmiany dotyczyły granic obszaru ograniczonego użytkowania, podziału na strefy, dopuszczalnych poziomów hałasu w strefach oraz sposobu korzystania z poszczególnych terenów i wymagań technicznych dotyczących budynków.

Według zmienionego rozporządzenia obszar ograniczonego użytkowania stanowi teren ograniczony linią, na której długotrwały poziom hałasu od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych jest równy 55 dB w porze dziennej (...) przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom) i 45dB w porze nocnej (...) przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom) - granica obszaru ograniczonego użytkowania. Rozporządzenie utworzyło obszar ograniczonego użytkowania podzielony na trzy strefy oznaczone cyframi: I, II, III w zależności od odległości od lotniska K. i w zależności od poziomu hałasu. Nieruchomość powódki znalazła się w strefie I. Strefę I wyznaczają: linia biegnąca wzdłuż granicy terenu lotniska, stanowiąca wewnętrzną granicę strefy I oraz obwiednią złożoną z linii, na której dopuszczalny, długookresowy średni poziom dźwięku A (...), od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych jest równy 60dB i linia, na której dopuszczalny długookresowy średni poziom dźwięku A (...) od operacji naziemnych i pozostałych źródeł hałasu związanych z funkcjonowaniem lotniska równy jest 55dB. W zakresie sposobu korzystania z terenu wprowadzono zakaz budowy budynków mieszkalnych, szpitali, domów opieki społecznej i budynków związanych ze stałym pobytem dzieci i młodzieży, takich jak szkoły, przedszkola, internaty, domy dziecka itp., zakaz tworzenia stref ochronnych, A uzdrowiska, zakaz zmiany funkcji istniejących obiektów nie wymagających ochrony akustycznej na podlegające ochronie akustycznej. W strefie tej, w zalecanym sposobie korzystania z terenu, dopuszczono lokalizowanie nowych obiektów nie wymienionych w punkcie 1 nie powodujących znaczącego zwiększenia emisji hałasu do środowiska. Jako wymagania techniczne dotyczące budynków wskazano zmianę funkcji istniejących budynków na nie podlegające ochronie akustycznej lub zapewnienie właściwego klimatu akustycznego w pomieszczeniach wymagających ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród zewnętrznych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej.

Wartość nieruchomości powódki uległa zmniejszeniu na skutek ograniczeń w zakresie korzystania z nieruchomości wprowadzonych dla nieruchomości rozporządzeniem nr (...) oraz rozporządzeniem nr (...). Fakt wprowadzenia strefy ograniczonego użytkowania ze względu na spodziewany poziom hałasu lotniczego powoduje, że właściciele nieruchomości położonych w jej granicach, w tym potencjalni ich nabywcy, muszą liczyć się z odpowiednimi niedogodnościami tak w sposobie zagospodarowania, jak i w sposobie ich użytkowania. Ograniczenia i niedogodności w wykorzystywaniu działki zgodnie z jej przeznaczeniem są związane między innymi z hałasem lotniczym. W związku z tym wartość rynkowa nieruchomości powódki według aktualnego jej stanu i poziomu cen spadła o 59.533 zł.

W związku z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania, hałasy powodowane działalnością lotniska w K. znacznie przekraczają poziomy dopuszczalne w środowisku zewnętrznym, a izolacyjność przegród zewnętrznych w budynku powódki jest niewystarczająca dla zachowania poprawnych warunków akustycznych w jego wnętrzu. Zapewnienie wymaganego komfortu akustycznego w pomieszczeniach chronionych wymaga radykalnego zwiększenia izolacyjności przekór zewnętrznych poprzez: izolacje cieplne zewnętrznych ścian budynku i pokrycie ścian folią dźwiękoizolacyjną(...), wełną mineralną, płytą wiórową; pokrycie dachu folią dźwiękoizolacyjną (...) wełną mineralną, płytą wiórową i papą; wymianę okien w pokoju w przyziemiu, w kuchni w przyziemiu, w pokoju z drzwiami balkonowymi, w kuchni na parterze, w pokoju od frontu oraz w sypialni, a nadto wymianę drzwi balkonowych. Ponadto, konieczne jest również sporządzenie projektu budowlanego dla powyższych prac. Wartość nakładów, jakie

muszą być poniesione do doprowadzenia budynku przy ul. (...) do stanu zgodnego z wymogami norm dotyczących izolacyjności akustycznej wynosi 96.857,23 zł netto.

Gdyby środowisko zewnętrzne w otoczeniu budynku powódki nie było narażone na oddziaływanie hałasów lotniczych, w budynku byłyby zachowane warunki akustyczne, a przegrody zewnętrzne budynku spełniałyby wymagane normy.

Przechodząc do rozważań prawnych Sąd Okręgowy stwierdził, że roszczenie powódki, znajdujące podstawę w art. 129-136 ustawy Prawo ochrony środowiska zasługiwało co do zasady na uwzględnienie.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji powódka zdołała wykazać wszystkie przesłanki odpowiedzialności pozwanego w oparciu o art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. w zw. z art. 135 u.p.o.ś. oraz okoliczność, że wprowadzenie rozporządzeniem Wojewody (...) nr (...), następnie zmienionym rozporządzeniem nr (...) obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska (...)P.K. wpłynęło na spadek jej wartości rynkowej.

Sąd Okręgowy wskazał, że zmniejszenie wartości nieruchomości z powodu wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania, a także sąsiedztwa (...) lotniska emitującego hałas nie pozwalający dotrzymać standardów jakości środowiska jest stratą powodującą obniżenie aktywów w majątku powódki. Szkoda w postaci straty została wyliczona przez biegłego, który oszacował ją na kwotę 59.533 zł.

Co do roszczenia o zwrot nakładów potrzebnych rewitalizację akustyczną budynku Sąd pierwszej instancji stwierdził, że znajduje ono podstawę prawną w art. 136 ust. 1 i 3 w zw. z art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. Wskazał, że jak wynika z przeprowadzonej na potrzeby sprawy opinii biegłych koszt nakładów, które należy ponieść na budynek powódki wynosi 104.605,80 zł (wskazał kwota ustalona przez biegłego K. J. 96.857,23 zł została powiększona o podatek VAT 8%, tj. o 7.748,57 zł). Zwrócił przy tym uwagę na regulację zawartą w art. 41 ust. 12 w zw. z art. 146a pkt 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. Nr 54, poz. 535) zgodnie z którą, dla towarów i usług wymienionych w załączniku nr 3 do ustawy stawka podatku wynosi 8%.

Sąd Okręgowy podkreślił, że nie zasługiwał na uwzględnienie argument pozwanego, zgodnie z którym zasądzeniu na rzecz powódki kosztów rewitalizacji akustycznej budynku stoi na przeszkodzie okoliczność, że powódka takich kosztów jeszcze nie poniosła. Wskazał, że nie tylko przywołane wyżej reguły odpowiedzialności odszkodowawczej, ale również sama wykładnia językowa art. 136 ust. 3 u.p.o.ś. nie prowadzi do wniosku, iż tylko w przypadku poniesienia przedmiotowych nakładów można żądać ich zwrotu.

Ustawodawca użył określenia „także koszty poniesione”, co mogłoby wskazywać na koszty już wydatkowane w celu wypełnienia wymagań technicznych. Jednak odwołanie do art. 129 ust. 2 oraz słowo „także” wskazują, że jest to tylko jedna ze szkód, które podlegają naprawieniu na podstawie art. 129 ust. 2. Przy dokonaniu wykładni wskazanego przepisu należy zwrócić uwagę, że celem uregulowań art. 129 i 136 u.p.o.ś. jest ułatwienie osobom poszkodowanym w wyniku wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania dochodzenia roszczeń odszkodowawczych. Sąd pierwszej instancji przyjął zatem, że wskazanie na koszty poniesione w celu spełnienia wymagań technicznych przez istniejące budynki miało wyeliminować spory co do objęcia tych kosztów obowiązkiem naprawienia szkody. Stwierdził, że ustęp 3 art. 136 u.p.o.ś. został wprowadzony z dniem 28 lipca 2005 r., a więc już w czasie, kiedy obowiązywało rozporządzenie o wprowadzeniu strefy ograniczonego użytkowania. Jako element szkody uznano „także szkody poniesione”, a nie „wyłącznie koszty już poniesione”. Przepisu art. 136 ust. 3 u.p.o.ś. nie można zatem, zdaniem Sądu Okręgowego, traktować jako zawężającego zakres odszkodowania wskazany w art. 129 ust. 2 cytowanej ustawy.

Za bezzasadny Sąd Okręgowy uznał zgłoszony przez pozwanego w odpowiedzi na pozew zarzut, że powódka z roszczeniem o odszkodowanie wystąpiła po upływie terminu zawitego ustanowionego w art. 129 ust. 4 u.p.o.ś. Wskazał, że w myśl powołanego przepisu, z roszczeniem o odszkodowanie w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości można wystąpić w okresie 2 lat od dnia wejście w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Rozporządzenie Wojewody (...) nr (...)z dnia 17 grudnia 2003 r. weszło w życie w dniu 1 stycznia 2004 r. Kolejne rozporządzenie Wojewody z dnia 31 grudnia 2007 r., które w swej istocie utworzyło nowy o.o.u. podzielony na 3 nowe strefy weszło zaś w życie w dniu

22 lutego 2008 r. Powódka już przed upływem 2 lat od wejścia w życie pierwszego z wymienionych rozporządzeń wystąpiła wobec pozwanego Skarbu Państwa - (...) w P. z pozaprosowym wezwaniem do zapłaty odszkodowania z tytułu obniżenia wartości nieruchomości oraz zwrotu nakładów (zob. wezwanie z dnia 23 grudnia 2005 r. - k. 452-453). Stwierdził, że przede wszystkim jednak po wejściu w życie rozporządzenia nr (...) (22 lutego 2008 r.) powódka zachowała termin, o którym stanowi art. 129 ust. 4 u.p.o.ś. składając w dniu 30 grudnia 2009 r. pozew do Sądu Okręgowego w Poznaniu. Nie budzi przy tym, w ocenie Sądu pierwszej instancji wątpliwości, że wniesienie powództwa do sądu powszechnego jest równoznaczne z „wystąpieniem z roszczeniem” w rozumieniu art. 129 ust. 4 u.p.o.ś., bowiem z żadnego przepisu nie wynika, iż termin prekluzyjny zachowany jest jedynie wtedy, gdy z roszczeniem wystąpi się bezpośrednio do podmiotu zobowiązanego do naprawienia szkody. Ponadto, przepis art. 136 ust. 1 u.p.o.ś. wyraźnie przewiduje kompetencje sądu powszechnego do rozstrzygnięcia spraw spornych. Uprawniony jest zatem wniosek, że termin dwóch lat na wystąpienie z roszczeniem jest zachowany zarówno wówczas, gdy strona zgłosiła żądanie pozwanemu, jak i w terminie tym skutecznie wniosła pozew do sądu.

Niezależnie od powyższego Sąd Okręgowy podzielił pogląd powódki, że dopiero na gruncie rozporządzenia nr (...) i zaliczenia jej nieruchomości do strefy I (...) powódka uzyskała możliwość dochodzenia od pozwanego odszkodowania, bowiem na podstawie poprzednio obowiązującego rozporządzenia nr (...) nieruchomość powódki położona była w strefie E, w której obowiązywał zakaz budowy budynków mieszkalnych, a zatem powódce przysługiwało jedynie roszczenie o wykup nieruchomości, którego podstawę stanowił art. 129 ust. 1 u.p.o.ś. Z tego względu, wezwanie pozwanego do zapłaty przez powódkę w piśmie z dnia 23 grudnia 2005 r. nie miało decydującego znaczenia dla oceny zachowania przez powódkę terminu do zgłoszenia roszczenia odszkodowawczego. Sąd Okręgowy wskazał, że jego argumentację w tym zakresie wzmocnia również pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 14 marca 2012 r. (II CSK 304/11, Lex nr 1170221), w którym Sąd Najwyższy przyjął, że wprowadzenie Rozporządzenia nr (...) poprzez odmienne ukształtowanie stref ograniczonego użytkowania i wprowadzenie nowych ograniczeń w poszczególnych strefach, spowodowało powstanie nowej sytuacji faktycznej, stanowiącej podstawę do wystąpienia o odszkodowanie za poniesioną szkodę i to mimo, że sprawa o odszkodowanie na podstawie przepisów Rozporządzenia nr (...) została prawomocnie zakończona. Tym bardziej zatem sytuację powódki w niniejszej sprawie należy oceniać przez pryzmat Rozporządzenia nr (...) i zachowania terminu do wystąpienia z roszczeniem konstruowanym w oparciu o ograniczenia wynikające z tego rozporządzenia,

W konsekwencji Sąd pierwszej instancji zasądził od pozwanego na rzecz powódki 164.138,80 zł, na którą składa się kwota 104.605,80 zł tytułem kosztów rewitalizacji akustycznej oraz kwota 59.533 zł tytułem utraty wartości nieruchomości.

O roszczeniu odsetkowym Sąd Okręgowy rozstrzygnął na podstawie art. 363 § 2 k.c., zgodnie którym, jeżeli naprawienie szkody ma nastąpić w pieniądzu, wysokość odszkodowania powinna być ustalona według cen z daty ustalenia odszkodowania, chyba że szczególne okoliczności wymagają przyjęcia za podstawę cen istniejących w innej chwili. Wskazał, że reguła ustalenia cen z daty faktycznego ustalenia wysokości szkody zmierza do urzeczywistnienia funkcji kompensacyjnej odszkodowania, gdyż zapewnia poszkodowanemu środki pieniężne w zakresie umożliwiającym nabycie dóbr lub usług, niezbędnych do naprawienia doznanego uszczerbku. Roszczenie, do którego spełnienia został wezwany dłużnik, musi być określone co do zasady i wysokości.

O kosztach procesu rozstrzygnął na podstawie art. 100 k.p.c. obciążając nimi w całości pozwanego, jako że powódka przegrała proces jedynie w nieznaczącej części.

Wyrok Sądu Okręgowego został zaskarżony przez pozwanego w części, to jest w zakresie pkt 1, 3 i 4.

Apelujący podniósł zarzuty naruszenia:

- art. 136 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. nr 25, poz. 150 ze zm.- dalej jako u.p.o.ś.) poprzez niewłaściwe zastosowanie i niezasadne przyjęcie, że pozwany może odpowiadać za

hipotetyczną, a nie rzeczywiście wyrządzoną szkodę tj. że możliwym jest uwzględnienie roszczenia z tytułu rewitalizacji akustycznej pomimo, iż nakłady w tym celu nie zostały faktycznie poniesione;

- art. 129 ust. 4 u.p.o.ś. w zw. z art. 136 ust. 1 u.p.o.ś. poprzez niezasadne przyjęcie, że nie doszło do wygaśnięcia uprawnienia do zgłoszenia roszczenia na skutek upływu terminu prekluzyjnego;

- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. poprzez dokonanie oceny przeprowadzonych dowodów i stanu faktycznego sprawy w sposób sprzeczny ze wskazaniami logiki i doświadczenia życiowego, w szczególności w zakresie oceny wiarygodności sporządzonych w sprawie opinii biegłych;

- art. 207 § 3 k.p.c. poprzez dopuszczenie wniosków dowodowych po upływie terminu określonego przez Sąd Okręgowy na podstawie powyższego przepisu, co doprowadziło Sąd do ustalenia w sposób naruszający powyższy przepis i zasadę kontrydiktoryjności postępowania, iż powódka w dniu 23 grudnia 2005 r. wezwała (...) (...) w P.do zapłaty kwoty ogółem 98.680 zł.

W konsekwencji- wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części, to jest w zakresie pkt 1, 3 i 4 poprzez oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania apelacyjnego.

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o jej oddalenie oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości dwukrotności stawki minimalnej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się bezzasadna i jako taka nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w sposób prawidłowy i wyczerpujący rozważył wszystkie okoliczności sprawy , dokonując następnie na ich podstawie właściwych ustaleń faktycznych. Postępowanie w niniejszej sprawie zostało przeprowadzone wnikliwie i starannie zaś ocena materiału dowodowego dokonana przez Sąd pierwszej instancji nie wykazuje błędów logicznych i nie wykracza poza ramy swobodnej oceny dowodów.

Z uwagi na powyższe, Sąd Apelacyjny podziela większość ustaleń i rozważań prawnych Sądu pierwszej instancji i na podstawie art. 382 k.p.c. przyjmuje je jako własne.

Odnosząc się wprost do zarzutów podniesionych w apelacji należy stwierdzić co następuje.

W pierwszej kolejności jako najdalej idący należało omówić zarzut wygaśnięcia uprawnienia do zgłoszenia roszczenia na skutek upływu terminu prekluzyjnego, to jest naruszenia art. 129 ust. 4 u.p.o.ś.

Stwierdzić należy, że powódka domagała się odszkodowania w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości położonej przy ul. (...) ze względu na zaliczenie jej do strefy I obszaru ograniczonego użytkowania wprowadzonej rozporządzonej nr (...) Wojewody (...) z dnia 31 grudnia 2007 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska (...) P. K. w P. (Dz. Urz. Województwa (...)nr 1, poz. 1), które weszło w życie z dniem 22 lutego 2008 r.

Zgodnie z art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2008, Nr 25, poz. 150 ze zm.) w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości jej właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę, która obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości.

Z roszczeniem, o którym mowa w ust. 1-3 można wystąpić w okresie 2 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości (ust. 4). Powódka wniosła pozew w dniu 30 grudnia 2009 r., z zatem z zachowaniem dwuletniego terminu , o którym mowa w art. 129 ust.

4 u.p.o.ś., to jest przed upływem dwóch lat od wejścia w życie rozporządzenia powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości.

Należy również wskazać, że w ocenie Sądów obydwu instancji, powódka nie była dodatkowo zobowiązana przed wytoczeniem powództwa do wezwania pozwanego do zapłaty. Wniesienie powództwa do sądu powszechnego stanowi niewątpliwie „wystąpienie z roszczeniem”, o którym mowa w art. 129 ust. 4 u.p.o.ś. W wyroku z dnia 10 października 2008 r., sygn. akt II CSK 216/08 (LEX nr 577165) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że termin zgłoszenia roszczeń, o których mowa w art. 129 ust. 4 u.p.o.ś., jest terminem zawitym, a nie terminem przedawnienia. W przepisie tym ustawodawca określił termin, w którym można wystąpić z żądaniem zapłaty odszkodowania za poniesioną szkodę, to jest przed upływem dwóch lat od wejścia w życie rozporządzenia powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości.

W świetle powyższych rozważań oraz w odniesieniu do argumentacji skarżącego przedstawionej w apelacji wskazać należy, że nie ma jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że zgłoszenie żądania nie może nastąpić przez wytoczenie powództwa o zapłatę. W konsekwencji kwestia daty doręczenia pozwanemu odpisu pozwu przez sąd również nie ma znaczenia przy ustaleniu czy termin do wystąpienia z roszczeniem w rozumieniu art. 129 ust. 4 u.p.o.ś. został przez powódkę zachowany. Stąd zbędnym było rozważanie zarzutu naruszenia art. 207 § 3 k.p.c.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 136 ust. 3 u.p.o.ś. należy stwierdzić, że słuszne jest stanowisko, iż pod pojęciem szkody, o której mowa w art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. należy rozumieć nie tylko koszty prac związanych z rewitalizacją akustyczną budynku, które zostały już poniesione, ale także tych, które dopiero mają zostać wykonane. Obowiązek naprawienia szkody poprzez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej powstaje bowiem z chwilą wyrządzenia szkody i nie jest uzależniony od tego czy poszkodowany dokonał naprawy rzecz i czy w ogóle zamierza ją naprawić. Zarzuty pozwanego w tym zakresie ocenić należy jako całkowicie bezzasadne.

Co do zarzutu naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. wskazać należy, że Sąd pierwszej instancji wyraźnie wskazał, że zdarzeniem z którym związana jest odpowiedzialność prawna pozwanego za pozwaną szkodę jest wprowadzenie rozporządzeniem Wojewody (...) nr (...), następnie zmienionym rozporządzeniem nr (...) obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska (...) (...) K. co wpłynęło na spadek jej wartości rynkowej. Sąd Okręgowy stwierdził, że zmniejszenie wartości nieruchomości z powodu wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania, a także sąsiedztwa (...) lotniska emitującego hałas nie pozwalający dotrzymać standardów jakości środowiska jest stratą powodującą obniżenie aktywów w majątku powódki. Wprowadzenie Rozporządzenia nr (...) poprzez odmienne ukształtowanie stref ograniczonego użytkowania i wprowadzenia nowych ograniczeń w poszczególnych strefach spowodowało powstanie nowej sytuacji faktycznej, stanowiącej podstawę do wystąpienia o odszkodowanie za poniesioną szkodę.

Stąd celowe było obliczenie spadku wartości nieruchomości na dzień 22 lutego 2008 r. Jako całkowicie dowolne należy ocenić zarzuty pozwanego zawarte w uzasadnieniu apelacji jakoby z treści opinii biegłego J. W. wynikało, że faktycznie ocenił jej stan na dzień 1 stycznia 2004 r. Z opinii biegłego wynika, że prowadził on badania nad rynkiem nieruchomości również w marcu 2007 r. Analizował również przeprowadzone transakcje na rynku nieruchomości za okres od marca 2008 r. do marca 2010 r. W świetle całokształtu opinii biegłego sformułowanie na jej stronie 15, że określono jej wartość rynkową według stanu na dzień 1 stycznia 2004 r. ocenić należy jako oczywistą omyłkę pisarską.

Wskazać należy, że wprawdzie opinia biegłego podlega jak inne dowody ocenie według art. 233 § 1 k.p.c., lecz co odróżnia ją pod tym względem, to szczególne dla tego dowodu kryteria oceny, które stanowią poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania wyrażonego w niej stanowiska oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej ocen, a także zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej. Sąd może również oceniać opinię biegłego także pod względem fachowości, wskazując na duży stopień zaufania do biegłego, wynikający np. z faktu wieloletniego rzetelnego wykonywania obowiązków biegłego sądowego (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2000 r., sygn. akt I CKN 1170/98, OSNC 2001, nr 4, poz. 64). Analizując złożone do akt sprawy opinie biegłych stwierdzić należało, że wszyscy biegli wykazali się wiedzą fachową, a ustalenia i wnioski zawarte w ich

pisemnych opiniach nie zostały skutecznie przez pozwanego zakwestionowane, stąd zasadnie sąd I instancji poczynił na ich podstawie stosowne ustalenia w zakresie wysokości szkody doznanej przez powódkę.

Zarzuty wobec opinii biegłej A. K. są powieleniem tych, które stawiane były przez pozwanego w postępowaniu przez Sądem Okręgowym, który w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia odniósł się do nich oceniając je jako pozbawione uzasadnionych podstaw. Także biegła w sposób szczegółowy i wyczerpujący odniosła się do nich. Sąd Apelacyjny podziela w pełni ocenę dowodu z opinii biegłych przeprowadzonych na potrzeby sprawy i szczegółowo omówione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Wbrew zarzutom pozwanego opinie te są rzetelne i spełniają wymogi wynikające z obowiązujących przepisów prawa i wypracowanych standardów pracy biegłych.

W konsekwencji po rozważeniu zarzutów pozwanego należało je uznać za bezzasadne, a apelacja, na podstawie art. 385 k.p.c., podlegała oddaleniu.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Apelacyjny rozstrzygnął na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 2 ust. 1 i 2, § 6 pkt 6 i § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu – Dz. U. z 2002 r., Nr 163, poz. 1349).

SSA Marek Górecki SSA Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga SSA Jacek Nowicki